CENTRUL PENTRU
JURNALISM
INDEPENDENT

RAPORT ANUAL

Centrul pentru Jurnalism Independent

2022

www.cji.ro

CENTRUL PENTRU JURNALISM INDEPENDENT

Despre Centrul pentru Jurnalism Independent (CJI)

Centrul pentru Jurnalism Independent este o organizație non-guvernamentală activă de 28 de ani în protejarea democrației și a celor care cred în valorile sale. CJI activează în slujba libertății de exprimare și a educației media. Peste 15.000 de profesioniști media, 4.500 de profesori și 100.000 de elevi au trecut pragul CJI de-a lungul timpului. Pentru mai multe informații, vizitați: cji.ro.

Dacă vrei să susții activitatea CJI, o poți face aici: **cji.ro/sustine-cji/ și pe redirectioneaza.ro/cji**

Cuprins

4. **Introducere**
5. **Cine suntem**
6. **Proiecte**
10. **Momente importante**
12. **În prim plan**
12. Cea mai mare lecție de educație media din 2022
14. Laboratorul de Educație Media
17. Punți între România și Ucraina
22. **Echipa**
23. **Parteneri și susținători**
24. **Date financiare**

Introducere
O criză înlocuită de alta

2022 a fost anul în care o criză a fost înlocuită de o alta: raza de soare ce anunța revenirea la normal după pandemie a fost umbrită de războiul din Ucraina, care a forțat 1,6 milioane de refugiați să fugă din calea conflictului, prin România.

Dar chiar și așa, uitându-mă în urmă, 2022 a însemnat și o perioadă de creștere și reconectare pentru Centrul pentru Jurnalism Independent. Dorind să ajutăm și conștienți că perioadele de criză favorizează dezinformarea și teoriile conspirației, am mers în diferite comunități pentru a discuta cu refugiații și am realizat o cercetare pentru a înțelege modul în care aceștia se informează. Ulterior, cu ajutorul jurnaliștilor și partenerilor noștri, am adus în atenția publicului poveștile și dificultățile refugiaților, pentru ca vocea lor să fie auzită, iar comunitățile gazdă să fie mai corect informate.

Spre finalul anului, am reluat întâlnirile față în față cu presa locală, după doi ani de pauză forțată, cauzată de pandemie. Deși bugetele din presă au scăzut considerabil, tirajele s-au diminuat și unele publicații au renunțat la formatul tipărit, iar încrederea publicului în jurnaliști a fost slăbită chiar de către autorități, ne-am bucurat să ne revedem, să povestim și să căutăm împreună soluții pentru viitorul presei.

Apoi am lansat două serii de burse pentru presa locală, conștienți că, mai ales în contextul post-pandemie și cu un război la granița, presa locală joacă un rol vital, fiind direct conectată la problemele și nevoile comunităților. Granturile acordate de CJI au reprezentat o resursă valoroasă pentru jurnaliști într-un mediu media în care resursele financiare sunt limitate. Aceste granturi au permis realizarea unor materiale jurnalistice detaliate, abordarea subiectelor relevante și evitarea dependenței de click-uri, precum și contracararea valului de dezinformare cu privire la refugiații din Ucraina.

Am continuat și să pregătim viitorul public media, viitorii cetățeni responsabili, peste 100.000 copii și tineri fiind mai bine pregătiți să facă față capcanelor dezinformării. Iar numărul lor va tot crește, datorită profesorilor din toată țara care continuă să urmeze cursul nostru de educație media.

Vă invit să descoperiți mai multe în paginile raportului.

Cristina Lupu
Director executiv CJI

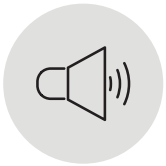
Foto © Alex Gâlmeanu

Cine suntem

Centrul pentru Jurnalism Independent - 28 de ani în slujba democrației și a valorilor sale!

De-a lungul timpului, am fost martorii schimbărilor, dar valorile noastre rămân constante.

Suntem un promotor al diversității și partener al celor care doresc să construiască o societate liberă, flexibilă în gândire și greu de manipulat. Am inspirat **peste 15.000 de profesioniști media**, am format peste **4.500 de profesori și 100.000 de elevi.** Și, împreună cu partenerii noștri, cu susținătorii și prietenii CJI ca voi, continuăm să promovăm valorile democratice fundamentale pentru o nouă generație.

Interesul public

Credem că informațiile corecte sunt parte din binele societății. Cultivăm responsabilitatea, transparența și echitatea. Acționăm pentru protejarea drepturilor omului și a libertăților cetățenești. Suntem convinși că împreună putem construi un mediu mai bun.

Libertate de exprimare

Avem grijă ca oamenii să se poată exprima creativ și responsabil, într-o societate în care libertatea de exprimare este o valoare fundamentală.

Inovație

Cultivăm, stimulăm și promovăm inovația în jurnalism, pentru a conecta organizațiile media din România la tendințele globale, astfel încât să

Gândire critică

Încurajăm cetățenii să se implice în comunitate, să pună întrebări și să evalueze informațiile cu ochi critic. Credem că educația media devine indispensabilă într-o lume în care algoritmii ne influențează alegerile mai mult decât oamenii.

Profesionalism

Susținem respectarea celor mai înalte standarde jurnalistice și formarea de profesioniști în domeniu, pentru dezvoltarea unui peisaj media echilibrat.

Diversitate

Credem în dezbaterea constructivă, în pluralismul ideilor și al opiniilor din spațiul public și ne asigurăm că acestea se fac auzite.

Proiecte 2022

UNICEF - „Educația media – instrument pentru creșterea abilităților de participare civică a adolescenților (faza 2) – Sprijinirea comunităților pentru a fi mai bine protejate de infodemie”

jurnalism **media literacy**

Target: profesori din mediul universitar și tinerii (media literacy), jurnaliști din presa locală (jurnalism)

Perioada: august 2022 – iunie 2023

https://cji.ro/educatia-media-scut-impotriva-infodemiei/

Am continuat în 2022 programele de educație media alături de UNICEF, prin activități pentru profesori, tineri și jurnaliști. Pentru a încuraja participarea copiilor și adolescenților la conversația publică, programele de educație media au fost implementate în noi școli și universități, inclusiv prin cea de-a doua ediție a evenimentului de educație media realizat după modelul „World's Largest Lesson”. Pentru a-i ajuta pe jurnaliști să abordeze subiectele sensibile în perioade de criză, demersul strategic al CJI de educație media include sesiuni de formare și mentorat, precum și burse pentru jurnaliști.

Programul de Educație Media

media literacy

Target: profesori din mediul universitar și tinerii

Perioada: 2021-2023

https://cji.ro/wp-content/uploads/2023/03/Raport-CJI_2022_al_doilea_an_de-_interventie_scoli_pilot_media.pdf

La începutul anului 2021, Centrul pentru Jurnalism Independent (CJI), cu susținerea Ministerului Educației și Cercetării, demara programul pilot de intervenție educațională în domeniul educației media – Programul de Educație Media, prin care elevii iau contact la clasă cu concepte de educație media ce îi ajută în dezvoltarea competențelor specifice, în urma instruirii profesorilor în cadrul unui curs de formare complex. Obiectivul programului este ca în 2030 – cel puțin 30% (175.000) dintre elevii de liceu să înțeleagă rolul media într-o societate democratică, să distingă faptele de dezinformare, să deconstruiască mesajele media și să interacționeze responsabil cu social media.

Predau educație media! – Laboratorul de educație și cultură media”

media literacy

Target: ONG-uri și tineri

Perioada: noiembrie 2021 – octombrie 2022

https://cji.ro/pem/

În cadrul proiectului „Predau educație media! – Laboratorul de educație și cultură media”, realizat împreună cu Norsensus MediaForum și Asociația Rădăuțiul Civic am îmbunătățit abilitățile tinerilor de a recunoaște știrile false, astfel încât să fie capabili să consume media critic și să dezvolte o imunitate crescută la efectele antidemocratice ale dezinformării. 92 de profesori formați în cadrul programului au lucrat cu peste 12.000 de elevi de liceu, în cadrul orelor de curs. În plus, am dezvoltat un model de intervenție astfel încât alte ONG-uri să poată vorbi cu tinerii despre dezinformare.

InMedia

media literacy
Target: profesori
Perioada: mai 2021 - oct 2023
https://medialiteracy.ro/

InMedia este despre educație media incluzivă. Proiectul își propune să aducă educația media mai aproape de tinerii vulnerabili din medii socio-economice dificile din România, Ungaria și Republica Moldova, pentru a-i ajuta să dezvolte acele competențe de educație media care să îi ghideze prin păienjenișul dezinformării. În anul 2022 eforturile noastre s-au concentrat pe dezvoltarea curriculumului de educație media incluzivă și a resurselor auxiliare, pe care le-am testat în ateliere dedicate tinerilor vulnerabili din diverse comunități în cele trei țări partenere: tineri din penitenciare pentru delincvenți juvenili, tineri aflați în centre de reabilitare, tineri din comunități rurale și etnice minoritare.

Consolidarea rezilienței democrațiilor vestice ca reacție la războiul din Ucraina și la consecințele acestuia la nivel european și mondial - Naumann

jurnalism
Target: jurnaliști
Perioada: august – decembrie 2022
https://cji.ro/friedrich-naumann-si-cji-ii-sprijina-pe-cei-care-aduc-faptele-in-fata-publicului/

Prin acest proiect am susținut jurnaliștii să abordeze subiecte legate de prezența cetățenilor ucraineni în România și urmările războiului. De asemenea, ne-am concentrat eforturile pentru a contribui la formarea și schimbul de experiență pentru publisherii și redactorii-șefi ai publicațiilor locale și centrale, pornind un dialog despre cum se poate relata despre problemele importante și cum își pot asigura, prin colaborare, un viitor mai sigur din punct de vedere financiar.
20 de jurnaliști din presa locală și centrală au primit câte o bursă de 900 euro pentru a putea relata despre refugiații ucraineni care locuiesc în România, dar și pentru a oferi informații utile atât pentru români, cât și pentru ucraineni despre accesul la educație, medici de familie, cazare, locuri de muncă sau cum funcționează programul de ajutor guvernamental. Jurnaliștii au publicat câte două materiale care să ajute la o înțelegere mai bună a unui eveniment care schimbă istoria.

Internews Digital Safety

jurnalism
Target: jurnaliști
Perioada: 1 aprilie 2021- 30 noiembrie 2023
https://cji.ro/burse-pentru-securitate-digitala/

Pe măsură ce jurnaliștii și media independente din Europa Centrală lucrează în medii tot mai dificile, caracterizate de concentrarea proprietății media, insecuritatea locurilor de muncă, expunerea la atacuri digitale și spionaj, mulți dintre aceștia - în special jurnaliștii independenți - nu beneficiază de sprijinul necesar pentru a face față acestor amenințări. Ca rezultat, jurnaliștii și organizațiile sunt adesea nepregătite să răspundă la atacurile online tot mai complexe.
În acest context, alături de Internews am lucrat pentru a crește gradul de securitate digitală a jurnaliștilor, printr-o serie de burse pentru mentorat, asistență și instruire în domeniul securității digitale de la experții Internews.

PATFox (Pioneering Anti-SLAPP Training for Freedom of Expression), cofinanțat de Comisia Europeană

jurnalism
Target: jurnaliști
Perioada: 2022-2023
https://cji.ro/training-uri-anti-slapp/

PATFox va dezvolta primul curriculum anti-SLAPP din Europa pentru a facilita procesul de formare în statele membre. Litigiile strategice împotriva participării publice (SLAPP) reprezintă o amenințare tot mai mare la adresa libertății de exprimare în întreaga Uniune Europeană. Acestea au scopul de a intimida și reduce la tăcere jurnaliştii, apărătorii drepturilor omului și cetățenii, împiedicând astfel dezbaterile publice. Proiectul PATFox este implementat de organizații din Spania, Germania, Bulgaria, Croația, Cipru, Ungaria, Malta, Polonia, România, Slovacia, Slovenia, țări unde procesele de tip SLAPP sunt răspândite la un nivel înalt. Proiectul are ca obiectiv instruirea profesioniștilor din

MEDIADELCOM (Deliberative Communication) - Horizon 2020

cercetare, jurnalism, comunicare deliberativă
Target: cercetători, cadre didactice universitare, jurnaliști, decicenți politici
Perioada: martie 2021 - martie 2024
https://www.mediadelcom.eu/ https://cji.ro/mediadelcom-cercetare-privind-riscurile-si-oportunitatile-pentru-media/

În cadrul MEDIADELCOM am elaborat studii de țară privind resursele bibliografice de care dispune cercetarea domeniului mass-media și punctele de răscruce (critical junctures) din ultimii 20 de ani pentru a înțelege cum a evoluat mass-media din România și din alte 13 țări, precum și o serie de analize comparative. În plus, am creat baze de date cu surse de documentare în ceea ce privește mass-media din ultimii 20 de ani. Prin MEDIADELCOM lucrăm pentru a asigura o dezbatere rațională, etică și bine fundamentată, care să conducă la decizii mai informate și mai legitime în cadrul unei societăți democratice. Pe baza acestor studii vor fi realizate recomandări de politici publice pentru monitorizarea presei și a mass-media, pentru utilizarea mass-media, cultura morală a comunicării și sustenabilitatea jurnalismului.

BROD (Bulgarian Romanian Disinformation Observatory)

media literacy
Target: profesori de liceu și gimnaziu
Perioada: decembrie 2022 - mai 2025.
https://cji.ro/bulgarian-romanian-observatory-of-digital-media/

Observatorul Bulgaro-Român de Media Digitală, un hub al European Digital Media Observatory (EDMO), observator independent finanțat de Uniunea Europeană își propune să creeze un centru internațional și multidisciplinar pentru detectarea, analiza și combaterea dezinformării care circulă în Bulgaria și România. Pe de-o parte, proiectul își propune să susțină și să pregătească jurnaliștii pentru a recunoaște și evita orice formă a dezinformării. Pe site-ul brodhub.eu sunt disponibile instrumente și baze de date de fact-checking puse la dispoziție de partenerii din proiect. Pe de altă parte, vorm organiza cursuri și evenimente de educație media pentru tineri și adulți și vom realiza materiale educaționale axate pe reziliența la dezinformare și verificarea informațiilor.

Teaching Romanian as a Second Language/ Predarea limbii române ca

democracy
Target: profesori
Perioada: 1 octombrie 2022 - 28 februarie 2023

Războiul din Ucraina a creat un val fără precedent de refugiați. În timp ce mulți dintre aceștia au tranzitat doar România dorind să se stabilească în alte țări europene, se preconizează că un număr semnificativ de refugiați va rămâne aici pentru o perioadă nedeterminată. Guvernul român a deschis foarte devreme sistemul școlar pentru refugiații ucraineni, dar nu a dispus de toate serviciile suplimentare de care au nevoie copiii, cele mai notabile fiind programele de învățare a limbii române ca limbă străină, care sunt obligatorii pentru participarea copiilor la ore, nu doar ca audienți . Am demarat proiectul „Predarea limbii române ca limbă străină" (”Teaching Romanian as a Second Language”) pentru a oferi asistență Universității din București în vederea consolidării capacității acesteia de a oferi cursuri de dezvoltare profesională în domeniul predării limbii române ca limbă străină, precum și pentru a crea un manual pentru profesori.

Efectiv Civic

media literacy
Target: ONG-uri
Perioada: octombrie 2022 - iulie 2023

În cadrul proiectului ne-am propus să dezvoltăm și implementăm un proces educațional prin care cel puțin 15 ONG-uri vor asimila noțiuni de educație media, pe care le vor putea multiplica apoi către alți beneficiari. Vom crea și susține un curs online, cu training-uri live și sesiuni individuale de feedback pentru organizațiile participante. După absolvirea cursului, ONG-urile vor putea derula sesiuni de formare de educație media.

Momente
importante în 2022

27 ianuarie 2022 — Jurnalism

Ieșim public cu o poziție împotriva „listei negre" a presei realizate de AUR - Alianța pentru Unirea Românilor - în care aceasta include, după părerea sa, „organele de presă toxice și false" din România. Sunt alături de noi ActiveWatch, Asociația Profesioniștilor din Presă Cluj, Funky Citizens și Sindicatul Român al Jurnaliștilor MediaSind și împreună semnalăm că acest act este nedemocratic și creează un precedent periculos pentru jurnalism. „Listele negre" funcționează ca instrumente ale abuzului de putere în regimuri autoritare și au capacitatea de a amplifica discursul urii și violența.

11 martie 2022 — Jurnalism

Împreună cu alte ONG-uri din România și jurnaliști cerem Guvernului să nu instituie „Ministerul Adevărului" deoarece poate avea implicații grave asupra democrației. Nu există nicio rețetă după care o dezinformare să poată fi identificată în mod automat. Iar etichetarea drept „fake news" a oricărui conținut neconvenabil este deja un fenomen și în România.

31 mai 2022 — Jurnalism

Începem proiectul PATFox - Pioneering Anti - SLAPP Training for Freedom of Expression, finanțat de Comisia Europeană. SLAPP-urile sau Strategic Lawsuits Against Public Participation, sunt litigii menite să intimideze presa și să limiteze participarea publică. PATFox este implementat de organizații din Spania, Germania, Bulgaria, Croația, Cipru, Ungaria, Malta, Polonia, România, Slovacia, Slovenia, țări unde procesele de tip SLAPP sunt răspândite la un nivel înalt. În cadrul proiectului va fi dezvoltat primul curriculum anti-SLAPP din Europa și vor fi instruiți profesioniștii din domeniul juridic. Materialele vor fi disponibile pe site-ul proiectului antislapp.eu.

09 iunie 2022 — Educație media

„Cine sau ce ne influențează tinerii în mediul online?" este întrebarea de la care am pornit analiza privind obiceiurile de consum ale tinerilor, în mediul online. Copiii și tinerii din România își petrec majoritatea timpului online pe rețele sociale precum Instagram, YouTube, TikTok și WhatsApp. Urmăresc și site-uri de informare și divertisment, precum și cel puțin un influencer. Dar, indiferent dacă sunt de părere că în mediul online le apar sau nu informații false, cei mai mulți tineri încă nu știu să deosebească ce e fake și ce e news. Ei nu au putut identifica elementele din articole sau postări care le trezesc suspiciuni atunci când primesc o informație.

12 iulie 2022 — Jurnalism, Educație media

Redacția virtuală revine. 174 de elevi s-au întâlnit cu jurnaliști experimentați - Ruxandra Pătrașcu-Maian (VICE), Diana Oncioiu (Să fie Lumină și Dela0.ro), Dragoș Pătraru (Starea Nației), Andreea Pocotilă (Recorder), Hanne Acârnulesei-Petrovai (Hunedoaramea.ro) - și împreună au disecat informații false, au demontat dezinformări și au văzut cât de periculoase pot deveni manipulările. În întâlniri interactive online, tinerii colegi de redacție au adresat întrebări, au răspuns provocărilor în exerciții demne de ședințe de redacție, și-au exprimat opinia despre subiecte și abordări găsite în diverse exemple din media.

01 august 2022 — Educație media

Are loc întâlnirea „Media Civic Engagers", organizată în Norvegia, în cadrul proiectului „Predau educație media! – Laboratorul de educație și cultură media". Schimbul de experiență între formatori și experți în domeniul educației media din Norvegia și România a avut ca highlight workshopul susținut de profesoara Heidi Biseth, de la Facultatea de Științe Umaniste, Sport și Științe ale Educației, din cadrul Universității din Sud-Estul Norvegiei.

19 septembrie 2022
Jurnalism
Educație media

Lansăm podcastul CJI de educație media, gazda acestuia fiind jurnalista Julia Nagy. Până la finalul anului, în cadrul proiectului „Predau educație media! – Laboratorul de educație și cultură media", am realizat cinci episoade, fiecare dedicat unei teme de educație media.

20 septembrie 2022
Jurnalism

26 de jurnaliști din presa locală și centrală primesc burse de la CJI și Fundația Friedrich Naumann pentru Libertate pentru a documenta materiale despre refugiații ucraineni din România prin proiectul „Consolidarea rezilienței democrațiilor vestice ca reacție la războiul din Ucraina și la consecințele acestuia la nivel european și mondial".

23 septembrie 2022
Educație media

Organizăm evenimentul online „Educația media, scutul democrației în fața dezinformării" în cadrul proiectului „Predau educație media! – Laboratorul de educație și cultură media". Evenimentul a adus în prim-plan importanța educației media în dezvoltarea, încă din anii de școală, a rezilienței la pericolele din era digitală. În cele trei sesiuni de dezbateri ne-au fost alături profesori, formatori, inițiatorii proiectului și susținători ai acestuia. Invitații și-au împărtășit viziunea și exemplele de bune practici despre cum făurim împreună scutul în fața dezinformării.

06 octombrie 2022
Jurnalism

Azi serbăm 28 de ani de CJI! Câteva zile mai târziu, ne-am serbat cum știm noi mai bine: cu o întâlnire organizată alături de jurnaliști și partenerii noștri de la Fundația Friedrich Naumann. Am vorbit despre cum am putea răspunde mai bine, împreună, provocărilor ce ne așteaptă în 2023, an preelectoral și de criză economică.

25 octombrie - 10 noiembrie 2022
Educație media

„Crizele tăcute: Jurnalismul dincolo de breaking news". 58 de jurnaliști din presa locală participă la trainingurile CJI și UNICEF organizate la Iași, Constanța, Sibiu și Cluj-Napoca. Acestea sunt ținute de: Mona Dîrțu, editor PressOne și autor al newsletterului Monday Memo; Dan Duca, redactor-șef Libertatea; Ioana Epure, redactor-sef PressOne; Codruța Simina, jurnalist Rise project și autor al newsletterului Misreport, și Vitalie Cojocari, jurnalist Euronews România.

14-25 noiembrie 2022
Educație media

„Cea mai mare lecție din România: cum deosebim faptele de opinii în mass-media". Organizăm împreună cu UNICEF România un nou eveniment din seria World's Largest Lesson la care participă peste 4.000 de profesori și învățători și peste 100.000 de elevi din 2.757 de instituții de învățământ, din toate județele. Folosind resursele create special pentru ei și adaptate nevoilor de la clasă, profesorii au putut să îi învețe pe elevi cum să verifice informațiile primite, apelând la date și statistici pentru a diferenția faptele de opinii, creând o lume mai sigură și mai incluzivă.

15 noiembrie 2022
Jurnalism

„Bariere și punți: comunicarea și schimburile de informații în comunitatea de refugiați ucraineni din România". Lansăm un nou raport, realizat în perioada iulie-august 2022, prin care ne-am propus să înțelegem mai bine cum comunică autoritățile și ONG-urile cu refugiații ucraineni. Am aflat că doar un sfert dintre refugiații ucraineni folosesc sursele oficiale de informare ale autorităților din România, iar principala barieră în accesarea informațiilor este limba. 53% dintre refugiații ucraineni din țara noastră vor să rămână în România în viitorul apropiat, dar majoritatea (64%) sunt nesiguri cum anume vor face asta.

23 noiembrie 2022
Jurnalism

„O planetă în permacriză". Lansăm o nouă serie de trei burse editoriale pentru a sprijini jurnaliștii să relateze în continuare despre subiectele de criză. Să sprijinim redacțiile care prin relatările lor ne mențin empatici și mai puțin cinici. În întâlnirile cu presa locală din octombrie și noiembrie am aflat direct de la jurnaliști că întâmpină diferite bariere, de la lipsa de fonduri, presiunea click-urilor, plictiseala publicului și până la biasurile proprii - când trebuie să relateze despre subiectele grele, în permacriza continuă.

În prim plan

Cea mai mare lecție de educație media din 2022, cu peste 100.000 de elevi și 4000 de profesori din România

„Într-o perioadă în care opiniile ni se vând pe post de fapte incontestabile, să poți face diferența dintre un fapt și o opinie este o abilitate esențială pentru fiecare dintre noi”

(Cristina Lupu, director executiv la Centrul pentru Jurnalism Independent)

Cu acest gând în minte, am pregătit un set de resurse pentru învățători și profesori, cu ajutorul cărora aceștia își pot ghida mai simplu elevii prin universul media. Apoi, cu o săptămână înainte de Ziua Internațională a Drepturilor Copilului, sărbătorită în fiecare an pe 20 noiembrie, împreună cu UNICEF, **am invitat toți profesorii să ia parte la „Cea mai mare lecție din România: Cum deosebim faptele de opinii în mass-media”.**

Iar aceștia au răspuns cu mult entuziasm. Au participat peste 4000 de profesori și învățători din toată țara, cei mai mulți fiind din București și județele Suceava, Bacău, Iași, Constanța, Prahova, Galați, Buzău, Timiș și Cluj. Și, datorită lor, 107.664 de elevi din toate județele au învățat cum să verifice informațiile primite, apelând la date și statistici pentru a diferenția faptele de opinii. Cei mai mulți elevi au participat din București și județele: Suceava, Constanța, Bacău, Prahova, Iași, Vaslui, Buzău, Galați și Cluj. În total, 2.757 de instituții de învățământ, din toată țara, au desfășurat ore de educație media în perioada 14-27 noiembrie 2022.

Profesorii înscriși ne-au povestit că activitățile au fost interesante și pe placul tinerilor.

„Am lucrat cu ei pe acele materiale pe care le-am primit și apoi am aplicat pe texte literare sau pur și simplu i-am pus pe ei să caute informații din media pe care o folosesc, pentru că mi-am dat seama că nu avem surse similare de informare, și a mers surprinzător de bine”. Ce le-a plăcut cel mai mult copiilor la activitate? „Că s-au simțit validați în alegerile lor” atunci când au venit cu propriile materiale din media pentru a le analiza la clasă, ne-a spus Istrate Amalia, profesoară la Colegiul Național „Alexandru Lahovari” din Râmnicu Vâlcea.

Resursele au cuprins exemple și materiale interactive, iar aceste elemente le-au captat atenția elevilor din anii mai mari. ***„Claritatea materialelor video a fost unul dintre punctele preferate pe durata sesiunii, dar și discuțiile generate pe tema propusă”***, ne-a spus un elev de clasa a XII-a. Exemplele și materialele interactive folosite au fost apreciate și de profesori. „***Explicațiile foarte potrivite și exemplele din viața de zi cu zi. Tot materialul este foarte atractiv, iar desenele, fișele de lucru pe înțelesul și placul copiilor”***, crede o învățătoare de la Liceul Ortodox „Sf. Nicolae” din Zalău. Singurul neajuns, a completat, a fost că ***„timpul pentru activitate a fost prea scurt, deoarece copiii au fost fascinați de această lecție”.***

CELOR MICI LE-A PLĂCUT SĂ ÎNVEȚE DESPRE FAPTE ȘI OPINII.

„Am învățat că și copiii pot avea opinii”, ne-a spus un elev din clasa I, sau că „opiniile noastre pot fi diferite față de opiniile altora”, ne-a zis un altul, de clasa a IV.

Un obiectiv al evenimentului a fost, așa cum spune Anna Riatti, reprezentanta UNICEF în România, acela de a contribui la transformarea educației „într-una mai echitabilă, incluzivă și relevantă prin creșterea competențelor copiilor și tinerilor de a se proteja împotriva informațiilor false în societatea informațională de astăzi și de mâine”.

Lecția a fost realizată pe modelul World’s Largest Lesson (Cea mai mare lecție din lume), o inițiativă globală lansată de UNICEF în 2015, în parteneriat cu Project Everyone și cu sprijinul UNESCO, pentru a-i implica pe copii în realizarea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă. Prin Programul de Educație Media, CJI participă la transformarea educației, contribuind astfel la atingerea Obiectivul de Dezvoltare Durabilă (ODD) 4 – Educație de calitate.

În prim plan
Laboratorul de Educație Media

„Cu toții suntem vulnerabili la dezinformare și cu cât credem mai mult că nouă nu ni se poate întâmpla, cu atât vulnerabilitatea noastră crește”.

(Cristina Jamschek, director de programe la CJI)

Visul a fost mereu clar: să îi ajutăm pe tinerii din România să poată face diferența între ce e fake și ce e news, să fie echilibrați în gândire și mai greu de manipulat.

Așa că împreună cu Norsensus MediaForum și Asociația Rădăuțiul Civic am pus pe hârtie un plan. Formăm profesori de limba română, prin cursul nostru acreditat de Ministerul Educației, și le oferim o serie de materiale care să îi sprijine post-formare. Ei vor preda educația media la ore și așa ajungem la tinerii din toată țara. Totul într-un an și un pic.

De ce așa repede? Tot Cristina ne lămurește: „Cei care creează dezinformare sunt, de multe ori, mai bine educați media decât receptorii obișnuiți și se folosesc de instrumentele educației media tocmai în scopul acesta nefast”.

Fără timp de pierdut, am tras aer în piept și…

Începând din noiembrie 2021 ne-am documentat și am început să lucrăm la materialele pentru 2022.

Din februarie 2022, până în aprilie, am format profesorii de Limba română să predea educație media.

Am ales să lucrăm mai ales cu ei pentru că, așa cum rezumă Monica Halaszi, formator și profesor de limba și literatura română : ***„competențele media sunt aproape aceleași cu competențele pe care noi ar trebui să le dezvoltăm conform programelor școlare”.***

Din luna martie, ei au predat educație media la clase. ***„Copiii au început să se simtă cumva mai aproape de opere literare despre care susțineau până atunci că nu se mai potrivesc acum”***, spune profesoara Robertina Mezei.

În mai, **8 profesori formatori și 2 membri din cadrul organizației locale partenere din cadrul proiectului au participat la un eveniment de schimb de experiență în Norvegia.**

Tot în luna mai membrii și voluntarii organizației partenere locale - Asociația Rădăuțiul Civic - au urmat la un training intensiv de educație media. Au fost cinci zile în care, împreună cu echipa de formatori de la CJI, participanții au identificat diferențele între fapte și opinii, au deconstruit mesaje media și au discutat despre știre și despre importanța contextului. ***„Voluntarii formați în cadrul sesiunii derulate de CJI vor putea să devină multiplicatori ai acestor informații [noțiuni de educație media]. Vor putea să ajungă la tineri, să deschidă această temă de discuție care a fost ignorată sau pur și simplu nu a fost suficient dezbătută până acum. Și din acest motiv ne dorim să replicăm aceste cunoștințe în comunități, construind în același timp o generație tânără, atât cât ține de noi, mai informată și cu o gândire critică dezvoltată”*** spune Luca Ciubotaru, președintele Asociației Rădăuțiul Civic.

În iulie, **174 de elevi au participat la întâlnirile cu jurnaliști din presa locală și națională.** Au disecat informații false, au demontat dezinformări și au pus întrebări pentru a înțelege mai bine rolul jurnaliștilor și al jurnalismului. ***„Jurnalismul de calitate este cel care urmărește mereu interesul public. Adică cel care urmărește faptele, nu zvonurile”*** (Diana Oncioiu - Să fie Lumină și Dela0.ro).

În septembrie **am organizat un eveniment online pentru comunitatea de educație media din România: „Educația media, scutul democrației în fața dezinformării”.** În cadrul acestuia am discutat exemple concrete de infuzare și am colectat feedback după primul an la clasă cu educație media. I-am avut alături de noi în calitate de invitați reprezentanți ai Ministerului Educației, ai finanțatorului, ai partenerilor, profesori formați și formatori din cadrul proiectului.

Apoi am organizat ateliere pentru **peste 100 de liceeni la Rădăuți**, împreună cu partenerul nostru, Rădăuțiul Civic. Ei au devenit apoi promotori ai importanței gândirii critice și verificării informațiilor prin 22 de activitățile de multiplicare.

Și, până să se încheie luna, am lansat și podcastul CJI, gazda acestuia fiind jurnalista Julia Nagy.

Am vorbit despre dezinformare, mass-media, fapte și opinii, libertatea de exprimare și predarea educației media.

Iar în noiembrie, **am organizat evenimentul de final de proiect, cu 40 de participanți,** în care am prezentat rezultatele proiectului.

La final de an, cu gândul la toți cei care spun cu mândrie „Eu predau educație media!", ne-am tras sufletul și am tras linie: **100 de școli au participat în proiect, 92 de profesori au absolvit cursul acreditat de educație media, au realizat peste 1500 de ore de educație media și astfel peste 12.000 de copii sunt mai bine pregătiți să facă față capcanelor dezinformării.** În plus, unii dintre tinerii cu care am lucrat ne-au zis la finalul atelierelor din proiect „<<oau! Câte lucruri noi am învățat acum>> sau <<acum știm mult mai bine să deosebim ce este adevărat de ce este fals din toate mesajele media care ajung la noi>>", iar asta este, așa cum spune și Ioana Dumitrescu, managerul de proiect, „cea mai mare satisfacție pe care o avem atunci când lucrăm cu tinerii".

În prim plan
Punți între România și Ucraina:

Nevoia de informație în contextul războiului din Ucraina și rolul vital al jurnaliștilor în combaterea dezinformării

Începând cu 24 februarie 2022, o criză majoră a refugiaților a lovit lumea, comparabilă cu cea de după Al Doilea Război Mondial. În prima jumătate a anului, peste 13 milioane de oameni au fost nevoiți să fugă din Ucraina din cauza războiului, iar în România au intrat peste 1,6 milioane de refugiați. **În septembrie 2022, peste 80.000 de oameni erau încă adăpostiți în România, cu sprijinul autorităților, ONG-urilor, voluntarilor și al sectorului privat.**

Dar, dincolo de cifre și statistici, cine sunt oamenii și cum se simt ei în țara gazdă?

Am realizat o cercetare[1] împreună cu **Internews** la șase luni de la începerea războiului pentru a înțelege modul în care refugiații comunică și pentru a identifica obstacolele care împiedică accesul la informații de calitate. De asemenea, accesul la internet nu înseamnă că toți refugiații sunt conectați digital. Deși există grupuri de Facebook, Telegram și Viber, precum și site-uri gestionate de autorități, agenții umanitare și voluntari, refugiații preferă să obțină informații de la alți refugiați, voluntari sau membri ai comunității gazdă.

Mediile informaționale sănătoase sunt importante pentru ca toți participanții să poată lua decizii bine informate, să reducă polarizarea și să contribuie la o participare comunitară mai activă.

Potrivit cercetării CJI, în primele luni de intervenție umanitară, refugiații au apelat la rețele informale pentru a obține informații esențiale despre traversarea în siguranță a frontierelor, măsurile de protecție temporară și accesul rapid la servicii umanitare. Deși 98% dintre refugiați au acces la internet, informațiile obținute prin comunicare orală rămân cele mai de încredere.

[1] „Bariere și punți: comunicarea și schimburile de informații în comunitatea de refugiați ucraineni din România”

Aceasta se datorează excesului de informații și dificultății de a verifica sursele.

Doar un sfert dintre refugiați folosesc sursele oficiale de informare ale autorităților din România, dar aceste informații sunt diseminate de voluntari și personalul din comunitățile gazdă către refugiați.

> ***Mai mulți refugiați au declarat că nu folosesc liniile telefonice speciale de teamă că operatorii nu înțeleg limba lor, unii adăugând că nu ar suna nici la poliție sau servicii de urgență într-o situație de criză, tot de teamă că nu vor fi înțeleși.***
>
> adaugă **Cristina Lupu**, director executiv la Centrul Pentru Jurnalism Independent.

Principala barieră în accesarea informațiilor este limba, care, împreună cu golurile de informații, percepțiile greșite și zvonurile cum că interacțiunile cu autoritățile pot duce la deportarea lor îi determină pe refugiați să evite folosirea canalelor de comunicare create special pentru ei.

În ceea ce privește mass-media clasică, nu doar bariera lingvistică este motivul pentru care refugiații ucraineni nu citesc presa din România, ci și faptul că știrile pe care le citesc sau văd nu sunt despre ei sau nu prezintă situația și dificultățile lor din România. Așa că în a doua parte a anului, 29 de jurnaliști din presa locală și centrală au relatat despre refugiații ucraineni, cu ajutorul burselor pe care le-am oferit împreună cu Fundația Friedrich Naumann pentru Libertate. Am considerat că bursele oferite jurnaliștilor vor aduce o mai bună înțelegere a situației actuale a acestora și integrarea lor din ce în ce mai rapidă în România.

Rolul presei în combaterea dezinformării

Cazare și mâncare

Programul 50/20 a devenit rapid, din ajutor, idee de afacere pentru unii și temă facilă pentru dezinformare. Din martie 2022, prin 50/20 guvernul a început să deconteze hrana și cazarea refugiaților ucraineni, cu bani de la Uniunea Europeană, nerambursabili și neimpozabili. Asta însemna că proprietarii puteau câștiga mult mai bine cazând refugiați, decât români, iar fondurile decontate la nivel european intrau și în casele de marcat ale magazinelor alimentare din țară.

> ***Spre exemplu, proprietarul unui apartament cu două camere care găzduiește o mamă cu doi copii și pe bunica acestora decontează 200 de lei/zi pentru cazarea celor patru, adică 6000 de lei pe lună (1200 euro). În mod normal, un apartament cu două camere din Constanța, renovat și cu toate utilitățile, se închiriază, în afara sezonului, cu 200-250 de euro spre periferia orașului, 300-350 într-o zonă bună și 500-600 de euro dacă imobilul este considerat de lux***
>
> (Info Sud-Est) https://www.info-sud-est.ro/exclusiv-cati-bani-a-decontat-romania-pentru-refugiatii-ucraineni-de-la-inceputul-razboiului-constanta-al-doilea-pol-dupa-bucuresti-pensiunile-hotelurile-si-vilele-turistice-cele-mai-multe-inscrise-pentru-fondurile-de-cazare-infografice/[1].

Totul, în timp ce informația se răspândea pe canalele de social media adesea trunchiată, încât o parte din public a crezut că ajutând refugiații sunt ignorați cetățenii țării.

> ***Informațiile sunt foarte împrăștiate, iar noi încercăm să fim un filtru pentru ca ucrainenii să primească informațiile corecte legate de: ajutorul de la stat, programul 50/20, protecția temporară, programări la doctori – acum suntem în plin proces de a identifica doctori de familie -, activități pentru copii. În momentul în care am vizualizat acest centru am făcut-o ca un spațiu de întâlnire a lor, de a fi împreună.***
>
> povestește Diana Sabo, coordonatorul centrului comunitar ROUA, pentru articolul din Graiul Marameșului, realizat de Maria Stoica.

Școală, altfel

> ***Școala ad-hoc a fost pusă pe picioare de patru profesoare din Ucraina stabilite și ele temporar în Ploiești. Tetiana, Tsimbal, Olena și Natalia fac voluntariat din primăvară, de când au primit sediul gratuit de la Primăria Ploiești patru camere în Casa de Cultură a Municipiului Ploiești. Predau ucraineană, matematică și celelalte materii de care au nevoie copiii ca războiul să nu le încetinească evoluția.***
>
> (Oana Despa, Observatorul Prahovean)

> ***Mereu le zic copiilor că războiul este un joc al adulților, nu este jocul nostru, noi trebuie să studiem acum, în această clasă, pentru că avem această oportunitate,***[1]
>
> le spune învățătoarea Katerina Mikolaevna copiilor ucraineni din clasa I de la o școală din Sibiu.

Copiii ucraineni puteau participa la școlile românești de stat în calitate de audienți, nu de elevi, dacă nu știau limba română. Peste 3.000 de copii ucraineni erau înscriși ca audienți în unități de învățământ preuniversitar din România și peste 800, ca elevi în școlile și grădinițele din România, pentru că sunt cunoscători de limba română.

> ***La începutul anului școlar, circa 130 de elevi ucraineni s-au înscris ca audienți la școlile din Iași. Procesul, simplu pe hârtie, s-a dovedit a fi un calvar în multe cazuri pentru sistemul de învățământ care nu a fost pregătit să îi acomodeze,***
>
> explică Cătălin Hopulele în Ziarul de Iași.

> ***Deși în România autoritățile le-au oferit posibilitatea de a se integra în sistemul educațional ca elevi audienți, copiii ucraineni preferă să participe la cursurile online organizate de autoritățile din țara natală.***
>
> (Mădălina Sim, Bihoreanul)

Sănătate

Teoretic, refugiații ucraineni aveau acces la „aceleași servicii medicale ca asigurații români, fără plata contribuției de asigurări sociale de sănătate”, odată ce erau înregsitrați în sistemul de sănătate. Iar cheltuielile se decontau tot de la UE.

[1] https://pressone.ro/cum-se-invata-la-prima-scoala-ucraineana-din-sibiu-razboiul-este-un-joc-al-adultilor-nu-este-jocul-nostru/

La început acești pacienți erau înregistrați de CNAS, iar apoi a trebuit să o facem noi, medicii de familie. Din păcate nu am primit suficiente informații cum se desfășoară concret această procedură, care este destul de anevoioasă. Nu am avut o colaborare prea bună cu cei de la CNAS, nu am primit suficiente informații, iar când am solicitat am fost trimiși de la un serviciu la altul,

povestește doctora Cristina Rusu, pentru articolul din Cluj 24, realizat de Adina Selena Urcan.

La început, îmi doream clar să revin acasă cât mai repede. Dar după ce am început să lucrez și să fac torturi și prăjituri, am început să iau în calcul și o stabilire în România. Îmi doresc mult să fim toată familia împreună. Vom vedea cum vor evolua lucrurile în Ucraina și apoi vom lua o decizie,

spune Iulia Trach, o refugiată stabilită în Pitești.

Vă dați seama, pe lângă faptul că nu știu româna, sunt și cu deficiențe de auz. Toți angajatorii se fereau de ei aici. Am fost la mai multe târguri de job-uri. Un singur succes am avut, doamna administrator de la Hotel Premier a angajat-o pe Oxana. În rest toți se fereau, efectiv.

a povestit Daniel Hilban, directorul ANSR Botoșani într-un articol din Monitorul de Botoșani, realizat de Tudor Chiriac.

Sper să mă întorc oricum acasă. Știu de la cei care au rămas în Kharkiv că apartamentul meu e încă în picioare, are geamuri sparte, dar e încă acolo. Sper că apartamentul meu va fi acolo când mă întorc,

povestește Olha Kukharenko, refugiată în Arad, în articolul scris de Adriana Barbu și Eugen Rogojan pentru Arad Online.

Planuri de viitor

Când vine vorba de viitor, refugiații ucraineni vor aproape în egală măsură să rămână, dar și să se întoarcă în Ucraina. Potrivit celui mai recent raport UNHCR de monitorizare a protecției refugiaților în România, 53% dintre refugiații ucraineni din țara noastră vor să rămână în România în viitorul apropiat.

Începi să construiești ceva nou, dar ești atât de furios pe circumstanțele care te-au forțat să te schimbi. Războiul nu mi-a luat numai casa, siguranța și oamenii, dar mi-a luat și personalitatea și nu mai știam cine sunt

spune Mariia, a cărei viață a fost ruptă în două iar și iar, din cauza războiului, în articolul „Am ajuns să urăsc să aud că sunt o femeie puternică", realizat de Andrada Lăutaru și Bogdan Dincă de la DoR.

Unul dintre ucrainenii care s-a reinventat în țara de adopție este Vasili Mihalko. Refugiat la Cluj-Napoca din Transcarpatia, dintr-o localitate aproape de granița cu România, a deschis în orașul transilvan, împreună cu un alt ucrainean, Liviu Țiple, un restaurant cu mâncare ucraineană cu livrare la domiciliu. Ucraina Food, restaurantul lui Vasili Mihalko, s-a dovedit o afacere de succes, dar și un sprijin pentru alți refugiați ucraineni care au găsit un loc de muncă aici.

Ovidiu Petrovai în HunedoaraMea.ro.

În Alba Iulia și-a deschis o firmă care produce plăcuțe de străzi, plăcuțe pentru firme și panouri informative metalice, cutii poștale și, mai nou, s-a apucat să monteze pompe de căldură.

Cristian Panu în alba24.ro.

Raportul „Bariere și punți: comunicarea și schimburile de informații în comunitatea de refugiați ucraineni din România"[1] a fost realizat de CJI și Internews și în perioada iulie-august 2022. Acesta a analizat sursele de informare folosite de refugiați, încrederea pe care aceștia o au în ele și dificultățile pe care le întâmpină în comunicarea cu autoritățile sau persoanele cu care intră în contact în România. Cercetarea a inclus perspectivele a 1.180 de refugiați, a 19 furnizori de servicii și a doi reprezentați media din București, Iași, Constanța și Brașov. Cercetarea a fost realizată cu sprijinul generos al Twilio, prin proiectul Tech4Ukraine, care ajută persoanele nevoite să fugă din calea războiului din Ucraina.

[1] https://cji.ro/raport-cji-nevoi-informare-refugiati-ucraineni/#ref1

Echipa CJI

Cristina Lupu - Director executiv
Cristina Jamschek - Director de programe (concediu de creștere copil)
Ioana Avădani - Formator și Președintele boardului CJI
Adriana Trocea - Manager comunicare, brand și fundraising
Bianca Rus - Manager de proiecte - educație media
Ioana Dumitrescu - Manager de proiecte - educație media
Izabela Bratu - Manager de proiecte
Bianca Oanea - Expert media și comunicare

Board CJI

Ioana Avădani - Președinte
Crenguța Roșu - Vicepreședinte (Managing Partner DC Communications)
Cristina Lupu - membru (Director executiv, Centrul pentru Jurnalism Independent)
Daniel Condurache - membru (Prof. Univ. Dr. în cadrul Departamentului de Jurnalism și Științele Comunicării, Universitatea Al. I. Cuza Iași)
Horia-Tudor Ciubotaru (External Affairs Ghilead Sciences pentru Romania si Bulgaria)
Sorin Psatta - membru (Lector Facultatea de Jurnalism și Științele Comunicării București)

Mulțumiri voluntarilor, prietenilor care ne-au ajutat pro bono și ne-au facilitat accesul în redacții:
Edit Gyenge, Vasile Decu, Diana Oncioiu (DelaO.ro), Julia Nagy (Europa FM)

Formatorilor și experților din Programul de Educație Media:
Daniela Anghelescu, Dragoș Apostu, Liviu Bărbulescu, Irina Căpățînă, Mihaela Condrat, Horia Corcheș, Irina Georgescu, Anamaria Ghiban, Diana Ghindă, Monica Halaszi, Julia Nagy, Prof. univ. dr Anca Nedelcu, Bianca Neșiu, Ciprian Nistor.

Parteneri și susținători

Rezultatele prezentate în acest raport nu ar fi fost posibile fără partenerii noștri, pe care îi vom prezenta în rândurile de mai jos și cărora dorim să le mulțumim.

Romanian American Foundation este, din 2017, partenerul strategic de dezvoltare al Programului de Educație media. Din decembrie 2020, **UNICEF în România** este unul dintre partenerii CJI în implementarea programelor de educație media. **Active Citizens Fund România** a contribuit la programul de educație media susținând financiar proiectul „Predau educație media! Laboratorul pentru educație și cultură media".

Ambasada Statelor Unite la București a susținut, de asemenea, programul de educație media.

Proiectul internațional **Inmedia** este finanțat prin **Programului Erasmus+ al Comisiei Europeane**, la fel și programul **Social Media Literacy**, în care CJI este partener.

IFEX susține proiectele CJI referitoare la libertatea de expresie. În 2022 IFEX a fost instrumental pentru noi, prin sprijinul acordat proiectelor care vizau protejarea libertății de exprimare în vremuri de criză.

Fundația Naumann pentru Libertate România și Moldova sprijină proiectele destinate jurnaliștilor, protejării libertății de exprimare și consolidării rezilienței democrațiilor vestice ca reacție la războiul din Ucraina.

Compania **Essensys Software** a susținut CJI în ultima parte a programului Media X files.

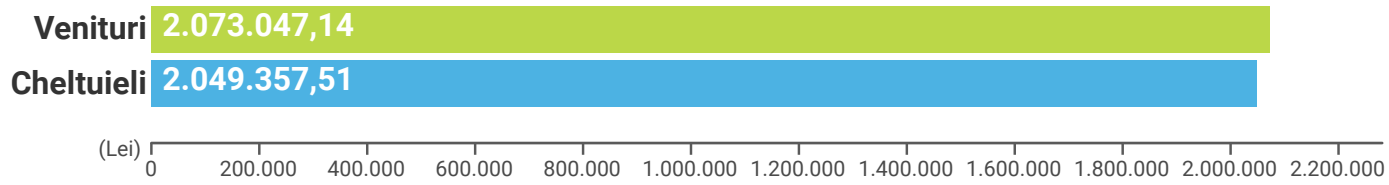
Comisia Europeană, prin programul pentru cercetare și inovare Horizon 2020, finanțează proiectul trans-european MEDIADELCOM, pe care CJI îl implementează în România în perioada martie 2021 - februarie 2024.

Compania **Sanofi România** a susținut financiar concursurile editoriale despre dermatita atopică (2020) și vaccinare antigripală (2021).

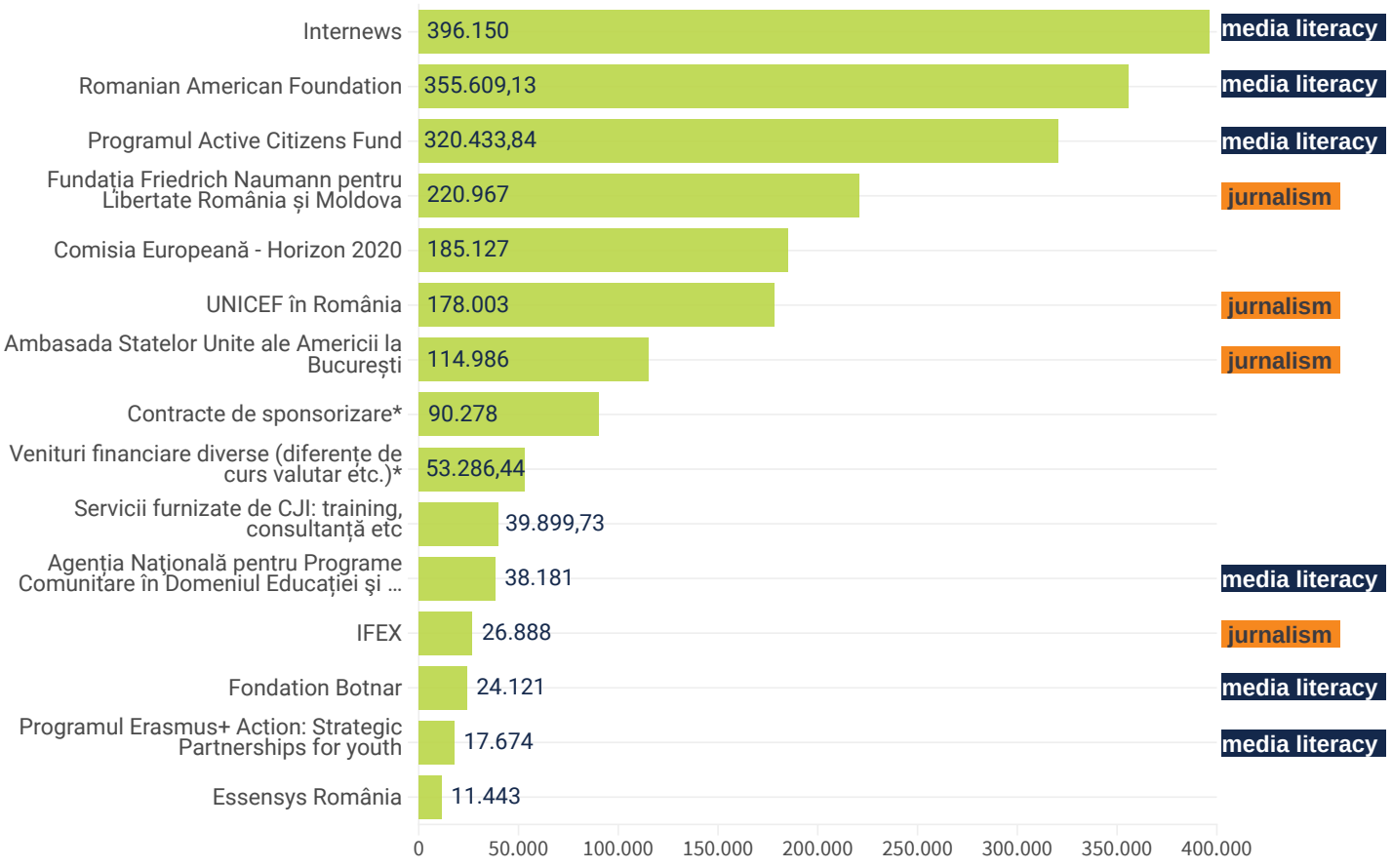
CJI este partenerul local al **Internews** în implementarea proiectului TACTICAL: Susținerea siguranței digitale pentru jurnaliști și instituțiile media mici din Europa Centrală și de Sud-Est. De asemenea, a susținut realizarea raportului „Bariere și punți: comunicarea și schimburile de informații în comunitatea de refugiați ucraineni din România".

Fondation Botnar susține demersul CJI privind educația media digitală.

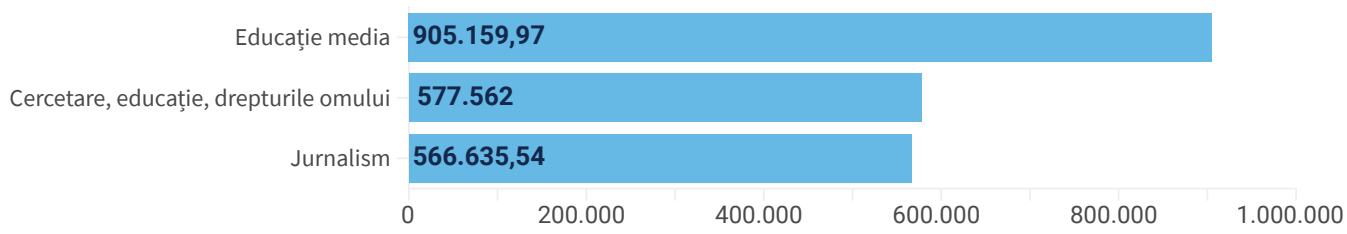
Date
Financiare 2022

Defalcarea veniturilor (lei)

Defalcarea cheltuielilor (lei)

CENTRUL PENTRU JURNALISM INDEPENDENT

CENTRUL PENTRU JURNALISM INDEPENDENT

Despre Centrul pentru Jurnalism Independent (CJI)

Centrul pentru Jurnalism Independent este o organizație non-guvernamentală activă de 28 de ani în protejarea democrației și a celor care cred în valorile sale. CJI activează în slujba libertății de exprimare și a educației media. Peste 15.000 de profesioniști media, 4.500 de profesori și 100.000 de elevi au trecut pragul CJI de-a lungul timpului. Pentru mai multe informații, vizitați: cji.ro.

Dacă vrei să susții activitatea CJI, o poți face aici: **cji.ro/sustine-cji/ și pe redirectioneaza.ro/cji**

CENTRUL PENTRU

JURNALISM INDEPENDENT

2022

www.cji.ro